

Ontwapenen voor een klimaat van vrede

Verslag vredesconferentie IPB in Berlijn:

Zoals aangekondigd in de nieuwsbrief van september was de Aktie Vredesbelasting vertegenwoordigd op het wereldcongres van het *International Peace Bureau (IPB)* in Berlijn: Disarm - for a Climate and Culture of Peace! Aan dit congres namen ongeveer achthonderd deelnemers uit 72 verschillende landen deel. Het vond plaats van 30 september tot 3 oktober 2016 in de Technische Universiteit van Berlijn.

Het deed deugd en het was heel inspirerend om mensen van over de hele wereld te ontmoeten die gepassioneerd bezig zijn met vredethema's. Tijdens de openingsavond sprak de rector ons toe in de eerste plenaire sessie. Wat velen onder ons raakte van wat de rector zei, is de focus van de universiteit op civiel onderzoek. Onderzoek met militaire toepassingen wordt categoriek geweigerd. Ook onderzoek naar en ontwikkeling van zogenaamde 'dual-use', d.i. civiele én militaire toepassingen, wordt niet toegestaan. Naast plenaire vergaderingen, panelgesprekken, workshops, de première van een film en vele nevenactiviteiten was er ook ruimte voorzien voor congressen binnen het congres, o.a. een jongeren vredescongres.

Conscience and Peace Tax International (CPTI), waarvan VRAK lid is, organiseerde één van de workshops. CPTI is de overkoepelende organisatie van de wereldwijde nationale campagnes voor oorlogsbelastingweigerers en vredesbelastingcampagnes. VRAK heeft deze workshop actief mee voorbereid. Vredesactivisten uit Groot-Brittannië, VSA, Noorwegen, Duitsland en België werkten mee aan deze workshop en gaven hem inhoudelijk vorm. De deelnemers kwamen uit verschillende landen en konden na de presentatie vragen stellen. Ze waren het er allen over eens dat de erkenning van het gewetensbezwaar tegen de fiscale militaire dienstplicht en de daarmee samenhangende oprichting van een nationaal Vredesfonds een heel goede manier is om meer geld te genereren voor civiele vredesopbouw. Op termijn kan dit de hoogoplopende militaire defensiebudgetten verminderen.

Video's van de plenaire vergaderingen en van voordrachten van enkele sprekers vindt u op www.ipb2016.berlin

CPTI en IPB, een goede match?

Na het congres werd de IPB Actieagenda opgemaakt en verspreid. Tijdens het vertalen ervan ⁽¹⁾, viel het me nogmaals op hoeveel beide organisaties gemeenschappelijk hebben. De Actieagenda is een oproep om de militaire budgetten te verminderen ten voordele van sociale, opvoedkundige en maatschappelijke projecten, milieu en vredesopbouw. In dat perspectief zijn de doelstellingen van beide organisaties heel gelijklopend. Alleen de weg er naartoe is anders.

Het IPB probeert de militaire budgetten te verminderen door acties op te zetten rond bewustwording van de burgerbevolking en politici over de hoge kosten van het militair apparaat en het tekort aan budgetten voor de civiele maatschappij. Een belangrijke actie van het IPB is de 'Global Day of Action on Military Spending (GDAMS)'. Deze actie maakt deel uit van de 'Global Campaign on Military Spending'. De slogan van de actie is: 'Verminder militaire uitgaven – maak geld vrij voor menselijke noden'. Het IPB telt een driehonderdtal lidorganisaties in zeventig verschillende landen. Een groot aantal in het zuidelijk halfrond. Dat is een grote verdienste.

CPTI en VRAK proberen, via bewustmaking van het publiek en via parlementair werk, het gewetensbezwaar tegen de militaire bestemming van belastinggeld (GMBB) erkend te krijgen. Op die manier zouden gewetensbezwaarden het belastinggeld dat nu naar het leger gaat, kunnen storten in een Vredesfonds.

Als we het GMBB willen verwezenlijkt zien, is het nodig om de banden met internationale organisaties als het IPB te versterken. Dit kan bijdragen tot meer begrip van en meer steun voor ons project op internationaal niveau. Hierdoor wordt ook het netwerk vergroot wat noodzakelijk is om meer mensen te inspireren en te mobiliseren.

Jan Hellebaut

⁽¹⁾ Zie artikel 'Bloemlezing uit Actieagenda IPB'.

Wilt u zich graag inzetten om hieraan mee te werken, neem dan contact op met VRAK: vrak@advalvas.be of 0499/13.88.55.

Binnen- en buitenlandse inzet van militairen, goed voor onze veiligheid?

Binnenlandse inzet

Civiele onrust door de economische crisis - vluchtelingenstromen – klimaatsveranderingen bepalen mee het veiligheidsbeleid van een land of regio.

De veiligheid waarborgen van burgers in een land is de taak van de politie. Sinds de recente terroristische aanslagen zien we een vervaging tussen het militaire optreden in het binnenland en het optreden in het buitenland. Militairen worden ingezet in naam van de veiligheid van de burgers, om de politie te ondersteunen en bij te staan in hun taak om de veiligheid te kunnen garanderen.

Ook in Nederland kan de politie de hulp inroepen van militairen. Deze militairen worden opgeleid om politionele taken uit te voeren met een aantal uitzonderingen, zoals het arresteren van mensen. Arrestaties moeten door de politie gebeuren of onder hun toezicht.

In België bepaalt de wet een strikte scheiding tussen 2 vormen van militair optreden: enerzijds optreden om de veiligheid te waarborgen en anderzijds om hulp te bieden bij een ramp. De Minister van Binnenlandse Zaken is verantwoordelijk voor het inzetten van militairen in het binnenland.

In Amerika zien we dat de politie wordt uitgerust met afgedankt legermateriaal zoals tanks en zwaar geschut. Een politiemacht lijkt op een militaire macht om binnenlandse spanningen en protestacties onder controle te houden.

Duitsland voorziet gezamenlijke trainingen van leger en politie om effectief te kunnen samenwerken tijdens binnenlandse noodsituaties.

Het is verontrustend dat er militaire oplossingen worden gezocht voor interne spanningen veroorzaakt door ongelijkheid, sociale afbouw en klimaatsveranderingen. Door de inzet van militairen in het buitenland kunnen er binnenlandse spanningen ontstaan, denken we maar aan de recente terroristische aanslagen die als vergelding dienden voor onze deelname aan de militaire interventie 'Inherent Resolve' in Syrië.

Legers zijn de grootste verbruikers van fossiele grondstoffen ⁽¹⁾. Op die manier dragen ze bij tot milieuverontreiniging en de klimaatopwarming. Diegenen die het minste invloed hebben op o.a. het klimaat, worden er het ergst door getroffen. Denken we maar aan de klimaatvluchtelingen. Deze vluchtelingen worden nog steeds niet erkend, er bestaat geen internationale wetgeving voor.

Gerrit Schlomach, parlementair medewerker van Europees Parlementslid Gahler, verwees tijdens het EUROMIL Congres 2016 ⁽²⁾ dat handelde over "The use of military forces for internal security tasks", naar het verslag over de "Europese Defensie Unie". Volgens hem moet meer nadruk gelegd worden op de sociale dimensie van de veiligheid. De "Europese Defensie Unie" strategie wordt momenteel besproken in het Europees Parlement.

Buitenlandse inzet

Volgens het Belgische Ministerie van Defensie investeren we jaarlijks 2,7 miljard euro aan defensie. Volgens SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute) is dat 3,758 miljard euro. Deze bedragen betalen wij via onze belastingen aan een leger omdat we ons veilig zouden voelen. Maar draagt de Belgische krijgsmacht bij aan onze veiligheid? Welke rol speelt het in het creëren van stabiliteit en vrede? Realiseert ons leger de politieke doelstellingen die het moet dienen?

Volgens het regeerakkoord blijft de hoofdtaak van het leger 'de deelname aan buitenlandse missies met als doel het bevorderen van vrede en veiligheid in de wereld'. Waar maakte de Belgische defensie de afgelopen jaren het verschil?

Balkan

Vier Belgische F-16's werden vanaf 1996 ingezet voor operatie *Joint Falcon* boven Bosnië-Herzegovina. Voor *Allied Strike*, de interventie in Kosovo, stelde België in 1999 twaalf gevechtstoestellen ter beschikking. Minister van Buitenlandse Zaken Reynders liet zich in 2012 op het Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie bijzonder kritisch uit over ons ingrijpen in de Balkanlanden: 'Het voorbeeld van de Balkan illustreert de beperkingen van een beleid dat niet in staat is om op duurzame manier de wortels van conflicten aan te pakken. Het beleid van Europa ten aanzien van het conflict in Joegoslavië was eenvoudigweg rampzalig. Ze is er nog steeds niet in geslaagd de voorwaarden voor duurzame vrede te creëren.' Door VK en VS werd er massaal gebruik gemaakt van wapens met Verarmd Uranium. Gebieden in de Balkan worden besmet. <http://www.bandepleteduranium.org/en/faq#4>

Afghanistan

Vanaf 2006 vocht België mee in de NAVO-operatie: we stuurden gevechtsvliegtuigen en grondtroepen. Afghanistan is er op vele vlakken slechter aan toe dan vóór 2001. Charles-Henri Delcour, voormalig stafchef van het Belgische leger, zei naar aanleiding van tien jaar oorlog in Afghanistan in een radio-interview: 'Ik denk dat het zo'n beetje overal is fout gelopen. Men kan het niet echt hebben over een overwinning. Alle ingrediënten voor een burgeroorlog zijn aanwezig.' Met andere woorden: de oorlog in Afghanistan is een mislukking.

Libië

In 2011 golfde de Arabische Lente over Libië. Kolonel Khadafi reageerde met ijzeren vuist. België stuurde zes F-16's om deel te nemen aan de bombardementen op Libische doelwitten. Vandaag is Libië een gefaalde staat. De chaos in het land bedreigt de betrekkelijke stabiliteit van heel Noord-Afrika en de Sahel. De Amerikaanse ambassadeur in Libië omschrijft het land als 'een kruispunt voor terroristen'.

Mali

De Belgische luchtmacht ondersteunde in 2013 de Franse operatie 'Serval' met C-130's en medische helikopters. De escalatie van het conflict in het noorden van Mali werd in de hand gewerkt door de chaos in Libië, na de

NAVO-interventie daar. België ging blindelings mee in de Franse Afrika-politiek. Het geweld in het noorden van Mali flakkerde halfweg 2014 weer op. De Malinese regering heeft geen greep op het noorden. De perspectieven voor een duurzaam vredesakkoord tussen de regering en de Toeareg-rebellen lijken steeds somberder. Jihadistische groepen zijn nog steeds actief in het noorden.

Irak

België bombardeerde met F-16's, als onderdeel van een '*coalition of the willing*', doelwitten in Irak. Je kan de situatie in Irak onmogelijk los zien van de militaire interventies en bezetting die er onmiddellijk aan voorafgingen. De VS ontmantelden de staat en zetten een regering in het zadel die met haar sektarische politiek de Soennieten van zich vervreemde en daarmee de ruimte schiep voor extremistisch geweld. Militair gezien maakten de Belgische F-16's het verschil niet. Ze vormden hooguit een politieke steunbetuiging aan de Amerikaanse Midden-Oostenstrategie. Een steunbetuiging met een prijskaartje van vele miljoenen euro's en grote delen van Irak die besmet zijn met 286.000 kg Verarmd Uranium door het gebruik van wapens met Verarmd Uranium door GB en VS.

Syrië

België neemt deel aan de Coalitie '*Inherent resolve*' <http://www.inherentresolve.mil/About/Coalition/> en voert mee gewapende aanvallen uit die het conflict proberen op te lossen en IS te verdrijven. Het land is verwoest en meer dan ooit verdeeld. Het einde van het conflict is lang nog niet in zicht. Er is een groot vermoeden dat er, zoals in Irak en de Balkan, wapens met verarmd uranium werden gebruikt. Indien dit waar is dan zal net zoals in Irak en de Balkan een grondgebied decennia lang besmet zijn met chemisch toxische en radioactieve stoffen.

Militaire recepten werken niet

Ons land laat zich van oorlog tot oorlog meeslepen, zonder enig grondig politiek debat. Geen van de militaire interventies van de afgelopen jaren werd ernstig geëvalueerd. Afghanistan, Libië, Irak... tonen het failliet aan van de huidige militaire recepten. Laat staan dat ze voor veiligheid zorgen.

Veiligheid, geen kwestie van militairen

- De vervanging van de F-16's gaat ons miljarden euro's aan belastinggeld kosten. Voor de totale levensduur van nieuwe gevechtsvliegtuigen (aankoop, onderhoud en exploitatie) zullen de kosten oplopen tot vele miljarden. Het Nederlandse Ministerie van Defensie raamt een kost van 12,19 miljard voor 37 toestellen. De geplande Belgische aankoop van 34 vliegtuigen F35 zal over een periode van veertig jaar bijna 15 miljard euro kosten.

Als de resultaten van de militaire interventies van de afgelopen jaren zo teleurstellend zijn, willen we dan zoveel geld blijven investeren in een leger? Hoe zorgen we voor veiligheid? Antwoorden op die vraag zijn niet noodzakelijk te vinden in militaire interventies. Veiligheid heeft vele dimensies.

Bronnen:

- (1) "Fueling the Future Force" van het 'Center For a New American Security en De Morgen
- (2) EUROMIL (Europese Militaire Vakbond) report Brussels 5th Congress , 114th Presidium Meeting: "The use of military forces for internal security tasks".
- (3) De Redactie: Belga 24/2/2016
- IPB Congress 2016: workshop 'The future we don't want, Extractivism, Climate Injustice and Militarism'
- MO Magazine: dossier 'De toekomst van Defensie'
- ICBUW newsletter 2016
- [SIPRI Military Expenditure Database](#)

Bedenking:

Velen vinden het vanzelfsprekend dat er een Ministerie van Landsverdediging is, is het dan ook niet vanzelfsprekend dat er een Ministerie voor Vrede zou zijn?

Ria Verjauw

België stemt tegen de opstart van onderhandelingen over een verbod op kernwapens

VN RESOLUTIE 71/XX

'Taking forward multilateral nuclear disarmament negotiations '

Het Rode Kruis roept al sinds 1945 wereldwijd op voor een kernwapenverbod vanwege de catastrofale humanitaire gevolgen van een kernwapenoorlog.

Dankzij de VN resolutie 71/XX komt een verbod op kernwapens steeds dichterbij. Dit is een historische kans om te bouwen aan een wereld zonder massa- vernietigingswapens. Dankzij de resolutie kan in 2017 gestart worden met onderhandelingen over een juridisch bindend verdrag dat kernwapens verbiedt.

Tijdens de VN bijeenkomst over kernwapens in augustus l.l. besloot een overgrote meerderheid van landen dat de tijd rijp is voor onderhandelingen. Een resolutietekst werd geschreven en ingediend bij de VN door Oostenrijk, Mexico, Nigeria, Zuid-Afrika, Ierland en Brazilië.

Op 27 oktober 2016 werd de resolutie 'Taking forward multilateral nuclear disarmament negotiations' goedgekeurd. 123 landen willen een kernwapenverbod, slechts 38 landen stemden tegen en 16 landen onthielden zich waaronder de Kernwapenstaten China, India en Pakistan. Verschillende EU-lidstaten waaronder Zweden, Oostenrijk, Ierland en Malta, steunden de resolutie. Grote kernwqpenstaten zoals de Verenigde Staten, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk hadden sterk gelobbyd tegen de resolutie. Uiteindelijk stemden 27 van de 28 Navo-lidstaten, waaronder België, tegen de resolutie. Nederland onthield zich. In Nederland en België liggen nog altijd Amerikaanse kernwapens opgeslagen.

Er was nochtans sterke druk in België van het parlement, het middenveld en de publieke opinie om vóór de resolutie te stemmen. De jongerenvoorzitters van de vijf grootste Vlaamse partijen, Amnesty International België, het Rode Kruis België, Greenpeace België en meer dan 250 Belgische artsen riepen de regering op de onderhandelingen te steunen. Het Europees parlement nam op 27 oktober een resolutie aan die de EU-lidstaten opriep deel te nemen aan het onderhandelingsproces. Dit gebeurde met de steun van zowat alle Belgische Europarlementsleden (inclusief de meerderheidspartijen N-VA, CD&V, Open VLD en MR). Meer dan 1000 Belgen riepen de minister van Buitenlandse Zaken Reynders op om zijn verzet tegen een verbodsverdrag te staken. Het grote draagvlak voor een kernwapenverbod werd echter door hem en de federale regering genegeerd.

Waarom stemde België tegen de resolutie? Volgens de Minister van Buitenlandse Zaken zou de creatie van een parallel proces rond een kernwapenverbod niet bevorderlijk zijn voor een vooruitgang in het Non-proliferatieverdrag. Ook beweert de Minister dat dit proces de globale politieke betrokkenheid bij de uitvoering van het Non-proliferatieverdrag kan ondermijnen. Een andere reden voor de Belgische tegenstem is het beleid van de NAVO. Het afschrikkingsbeleid van de NAVO blijft gebaseerd op een mix van conventionele en nucleaire strijdkrachten. België opteert voor dit samenwerkingsverband in haar beleid voor veiligheid.

'Het opstellen van een Verdrag om kernwapens illegaal te maken, kan een manier zijn om het gebruik en het bezit van atoomwapens te stigmatiseren. Dit kan dan leiden tot denuclearisatie van de kernwapenstaten,' zegt **Beatrice Fihn**, directeur van de 'International Campaign to Abolish Nuclear Weapons'. Volgens haar verwacht niemand dat de landen meteen overgaan tot een ontwapening, maar er moet wel een krachtig signaal gegeven worden dat atoomwapens illegaal zijn. Op deze manier zal een publiek debat over de noodzaak van een kernwapenvrije wereld gevoerd worden in de kernwapenstaten. Dit is van niet te onderschatten belang en misschien wel het belangrijkste resultaat van de VN resolutie.

'De Belgische regering beweert een kernwapenvrije wereld te willen, maar maakt in de praktijk duidelijk niet af te willen van kernwapens. Dat is schizofreen. België moet dringend het roer omgooien en eindelijk zijn verzet tegen onderhandelingen over een kernwapenverbod staken. Ons land moet op constructieve wijze deelnemen aan het onderhandelingsproces in 2017. Een nieuw verbodsverdrag is geen radicale stap, maar een logische volgende bouwsteen aan een kernwapenvrije wereld. Aan België de keuze: volhardt het in zijn nucleaire boosheid, of kiest het er alsnog voor aan de juiste kant van de geschiedenis te staan?' besluit Pieter Teirlinck van de Belgische Coalitie tegen Kernwapens.

Bronnen:

- ° Belgische Coalitie tegen kernwapens: <http://nonukes.be/vn-start-onderhandelingen-kernwapenverbod-schizofreen-belgie-wil-kernwapens-behouden/>
- ° Pax NL 29/9/2016
- ° Knack Opinie 25/10/2016
- ° Knack Nieuws 28/10/2016

Zie ook: : [FAQ: Zes vragen en antwoorden over een internationaal verbodsverdrag op kernwapens](#)

Zie ook : [brief van de Belgische Coalitie tegen Kernwapens en Amnesty International België aan minister van Buitenlandse Zaken Didier Reynders](#)

Ria Verjauw

Een bloemlezing uit de Actieagenda van het International Peace Bureau

De langetermijnvisie van het IPB is een wereld zonder oorlog. Het is een visie van een vredescultuur. Ondanks eeuwen van gewapende conflicten dient de mensheid er nog de lessen uit te trekken en de praktijk van vrede te leren. Het is hoogdringend tijd dat de economie, die de oorlogssystemen ondersteunt, wordt hervormd. Een groot percentage van ons belastinggeld wordt gebruikt om het militair apparaat te bekostigen. Hierrond werken is voor ons een prioriteit.

Politici hanteren simplistische en agressieve oplossingen om problemen aan te pakken. Zo'n aanpak verergert meestal de situatie. Ze zouden moeten beseffen dat de wortels van het probleem een complexe mix zijn van historische grieven, hedendaagse oorlogen, bezettingen van moslimlanden, patriarchale structuren, religieuze intolerantie en sociale polarisatie die nauw gelinkt is aan onrecht, bezuiniging en globalisatie. Het is naïef te denken dat het mogelijk is om terrorisme te overwinnen met militaire middelen.

'Vredesdokters' zijn in elk stadium nodig: voor conflictpreventie, onderhandeling en conflictoplossing. Zoals in de geneeskunde weten we dat het voorkomen van ziekte beter is dan te genezen.

Het niet respecteren van de wet is een ernstig symptoom van een wereld in wanorde. Als legers herhaaldelijk ziekenhuizen en scholen bombarderen en burgers aanvallen; wanneer het ene land het andere binnenvalt en de legitimiteit daarvan niet eens in vraag stelt; wanneer verdragen om te ontwapenen worden genegeerd; wanneer er met de VN en andere internationale gouvernementele organisaties geen rekening wordt gehouden, ten voordele van grootmachten spelletjes dan is actie van burgers hoogdringend.

Aan de bereidheid om middelen ter beschikking te stellen van oorlogssystemen, ligt een denkpatroon dat de militaire cultuur aanvaardt en zelfs vereert. Contradictorisch genoeg ziet deze ideologie voorbereidingen voor massaal geweld als een vorm van vredesopbouw. Het resultaat daarvan is dat een reeks instellingen zoals het leger, de industrie, universiteiten en bureaucratieën de intellectuele capaciteiten van vele miljoenen van onze knapste koppen wegleiden van de dringende strijd voor vredevolle, sociale en milieugerelateerde verandering.

Er is nood aan een grote transformatie. De herbestemming van militaire uitgaven is een dringend noodzakelijke voorwaarde. Deze transformatie houdt het einde in van het militarisme ten voordele van een nieuwe cultuur van vrede en geweldloosheid. In dit proces moet de vredesbeweging een belangrijke en natuurlijk ook leidende rol spelen.

Het geldt oriënteren naar een duurzame, groene economie zonder het keurslijf van het dominante groeimodel. Deze beoogde economie is onverenigbaar met hoge militaire uitgaven. Het is onze taak om wegen te vinden om de militaire industrie tot nul te herleiden. Het geldt heroriënteren betekent een toekomst bieden aan de jeugd. Het is een strategie om te overleven.

Werk actief toe naar algemene en complete ontwapening onder internationale controle. Het ontwapeningsproces vereist de groei van internationale solidariteit. Dit in tegenstelling tot het model van competitie en spanning dat uiteindelijk tot de ondergang kan leiden.

Beperk de nood aan militaire uitgaven door het promoten en voeden van vertrouwen tussen landen en volkeren.

Ontwikkel een systeem van belasting (vredesbelasting) om fondsen te verwerven voor het werk van vredesorganisaties.

Versterk de mogelijkheden van de VN voor conflictoplossing. Dit leidt tot vermindering van gewapende conflicten en de ultieme beëindiging van oorlog, het fundamentele doeleinde van de VN.

Niets van het bovenstaande kan worden bereikt zonder een sterke civiele samenleving en in het bijzonder een actievere, samenwerkende en daadkrachtige vredesbeweging.

Vertaling en selectie: Jan Hellebaut

De volledige tekst in het Engels, zie <https://www.ipb2016.berlin/action-agenda-of-the-international-peace-bureau-october-2016/>

VRAK – AKtie VRedesbelasting
Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

VRAK-rekening: BE28 0011 2812 1720

GSM 0499/13 88 55

E-mail: vrak@advalvas.be; Website: www.vredesbelasting.be

Redactie: Ria Verjauw, Jan Hellebaut

V.u., samenstelling en eindredactie: Jan Hellebaut, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

Wens je de VRAK-info niet meer te ontvangen, stuur dan een bericht naar vrak@advalvas.be.